

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoCsp/20/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120200281
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8120200281.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobkyne: H. X., Q.. XX.XX.XXXX, U. F. XXX, XXX XX O. Q. T., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanej: Poštová banka, a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 31 340 890, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou RELEVANS, s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 497,39 eur s príslušenstvom a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 7Csp/3/2020-93 z 9. septembra 2020 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia a vo výrokoch o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, priznal žalovanej proti žalobkyni v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku, určil, že zmluvná podmienka uvedená v článku 5. Splácanie úveru, bode 5.6 Započítanie pohľadávok a zabezpečenie Obchodných podmienok k Zmluve o úvere konsolidácia, č. XXXXXXXXXXXX z 24. júla 2012, v znení: „Platby od klienta sa voči pohľadávke banky započítajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) na úrok z omeškania, (3) na úrok z úveru, (4) na splátku istiny úveru.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a priznal žalobkyni proti žalovanej v časti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa ako dlžníčka a žalovaná ako veriteľka uzatvorili 24. júla 2012 Zmluvu o úvere konsolidácia (ďalej len „zmluva o úvere konsolidácia“), na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 5.000,- eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala splatiť v siedmich mesačných splátkach po 134,85 eur. V tejto zmluve si zmluvné strany dohodli dátum splatnosti prvej splátky 20. august 2012 a dátum konečnej splatnosti úveru 20. júl 2017. Žalobkyňa zaplatila žalovanej poslednú splátku úveru 25. januára 2013. Žalobkyňa predložila Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS 14. novembra 2019 Zmluvu o úvere konsolidácia, na základe čoho jej toto združenie poskytlo informáciu, že zmluva neobsahuje podstatné náležitosti, a preto má právo žiadať od žalovanej bezdôvodné obohatenie vo výške 497,39 eur. Podľa článku 5., bodu 5.6 Obchodných podmienok pre úver dostupná pôžička dostupná pôžička - šikovná rezerva platby od klienta sa voči pohľadávke banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) na úrok z omeškania, (3) na úrok z úveru, (4) na splátku

istiny úveru. Právny zástupca žalovanej vzniesol námietku premlčania nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže podľa neho je nárok žalobkyne premlčaný v objektívnej ako aj v subjektívnej premlčacej dobe.

3. Súd prvej inštancie mal z výsledkov vykonaného dokazovania preukázané, že žalobkyňa a žalovaná uzatvorili 24. júla 2012 zmluvu o úvere konsolidácia, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 5.000,- eur. Žalobkyňa zaplatila žalovanej poslednú splátku úveru 25. januára 2013.

4. Čo sa týka námietky premlčania vznesenej žalovanou súd prvej inštancie mal za to, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný tak v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, ako aj v trojročnej objektívnej premlčacej dobe. Podľa názoru súdu žalobkyňa v žalobe neoznčila a neuviedla žiadny dôkaz o úmysle žalovanej bezdôvodne sa obohatiť na jej úkor, preto musel vychádzať z trojročnej objektívnej premlčacej doby, ktorú počítal od zaplatenia poslednej splátky, ktorú poukázala žalobkyňa žalovanej, t. j. od 25. januára 2013. Premlčacia doba tak žalobkyňi uplynula 25. januára 2016 a žaloba bola súdu doručená 7. januára 2020. Súčasne súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne je premlčaný aj v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, pričom poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26Cdo/785/2011 z 24. apríla 2011, sp. zn. 28Cdo/685/2011 z 28. marca 2012, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo/67/2011 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 413/2013, v zmysle ktorých vedomosťou podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale skutkových okolností, z ktorých možno dôvodit' zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Keďže podľa názoru súdu sa žalobkyňa od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dozvedela iba o právnej kvalifikácii bezdôvodného obohatenia, nie však o samotných skutkových okolnostiach a k 25. januáru 2013 už mala splatenú celú istinu úveru, je podľa názoru súdu možné konštatovať, že od toho dátumu jej plynula aj dvojročná subjektívna premlčacia doba.

5. S poukazom na právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 6Co/39/2011-86 z 20. septembra 2011, podľa ktorého, ak zmluva umožňuje ľubovôľu dodávateľa v tak závažnej otázke, akou je rozhodovanie o účele platby, a teda svojvoľné rozhodovanie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky, nerešpektujúc pritom určenie účelu platby zo strany spotrebiteľa, je zmluva v tejto časti hrubo nevyvážená, súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v článku 5. Splácanie úveru, bode 5.6 Započítanie pohľadávok a zabezpečenie Obchodných podmienok k Zmluve o úvere konsolidácia, č. XXXXXXXXXX z 23. januára 2013 v znení: „Platby od klienta sa voči pohľadávke banky započítajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzovníka, (2) na úrok z omeškania, (3) na úrok z úveru, (4) na splátku istiny úveru.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

6. Súd prvej inštancie predmet sporu právne posúdil podľa § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, 5, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 455 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere konsolidácia (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere konsolidácia (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) a § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1. januára 2013.

7. O trovách konania strán sporu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 CSP. V časti, v ktorej bola žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietnutá priznal žalovanej proti žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a v časti, v ktorej žalobe vyhovel, priznal žalobkyňi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške týchto náhrad rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením vyšší súdny úradník.

8. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti výroku o zamietnutí žaloby v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia a proti na ňom závislému výroku o trovách konania, odvolanie žalobkyňa. Namietala, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie vzhladla v určení začiatku plynutia subjektívnej premlčacej

doby, v súvislosti s čím poukázal na zjednocujúce stanovisko Občianskoprávneho a Obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 20. februára 2018, podľa ktorého za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Vyžaduje sa skutočná, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach zakladajúcich bezdôvodné obohatenie, ktoré sú predpokladom uplatnenia práva na súde. Čas, kedy spotrebiteľ plní, je významný pre účely objektívnej premlčacej doby, nemožno ho bez ďalšieho spájať so začiatkom subjektívnej premlčacej doby len s poukazom na povinnosť poznať právo. Každý, a teda aj spotrebiteľ je povinný poznať právo, no žiadny spotrebiteľ nemá povinnosť vedieť právo aj aplikovať. Tvrdenie spotrebiteľa o skutočnosti, na základe ktorej sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia však aj spotrebiteľ musí preukázať a súd v súvislosti s tým umožní dodávateľovi použiť jeho procesné prostriedky. Okrem toho poukázala aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp zn. III. ÚS 43/2020 z 12. mája 2020, v ktorom súd vyslovil právny názor, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nemohol začať plynúť len podľa objektívneho hľadiska vzniku bezdôvodného obohatenia uskutočnením platby, bez zohľadnenia skutočnej vedomosti oprávneného o rozhodujúcich skutočnostiach, od ktorých začína plynúť subjektívna premlčacia doba, teda od získania vedomosti o tom, že išlo o platbu bez právneho dôvodu. Vo vzťahu k desaťročnej objektívne premlčacej dobe žalobkyňa tvrdila, že jej podstata spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. V každom prípade, prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník, profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. S ohľadom na túto okolnosť mala za to, že objektívna desaťročná premlčacia doba súvisiaca s bezdôvodným obohatením začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodne prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Zároveň sa domnievala, že nemôžu byť žiadne rozumné pochybnosti o tom, že žalovaná sa na jej úkor obohatila úmyselne, a preto trvala na tom, že na posúdenie premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Na základe uvedených skutočností žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne v súdom určenej lehote nevyjadrila.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie podané žalobkyňou v zmysle ustanovení § 378 a nasl. CSP v rozsahu odvolacích dôvodov, bez nariadenia pojednávania, s tým, že na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok prihladne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Odvolací súd pritom dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

11. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

12. Žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, zavinenia žalovanej a v tomto dôsledku aj objektívnej premlčacej doby.

13. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobkyňa opierala svoju žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia o okolnosť, že úver, ktorý jej bol poskytnutý žalovanou na základe zmluvy o úvere konsolidácia, je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu absencie druhu spotrebiteľského úveru, doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a nesprávneho uvedenia RPMN.

14. Tieto otázky súd prvej inštancie bližšie neskúmal a nezaoberal sa nimi, pričom uzavrel, že nároky uplatňované žalobkyňou v tomto konaní sú premlčané z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie týchto nárokov, keďže poslednú splátku úveru žalobkyňa zaplatila žalovanej 25. januára 2013. Teda podľa názoru súdu prvej inštancie uplynula dvojročná subjektívna premlčacia doba, ako aj trojročná objektívna premlčacia lehota.

15. Súd prvej inštancie založil svoje úvahy o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni na právnych záveroch uvedených v rozsudkoch Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 26Cdo/785/2011 z 24. apríla 2011, sp. zn. 28Cdo/685/2011 z 28. marca 2013, rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp zn. 1Cdo/67/2011 a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 413/2013.

16. Odvolací súd však poukazuje na judikatúru, ktorá je inšpirovaná pôvodným rozhodnutím Najvyššieho súdu SSR, sp. zn. 2CZ/35/77 zo 17. februára 1978, ktoré bolo publikované v Zborníku stanovísk a správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vo zväzku IV., strana 649.

17. Táto judikatúra vychádza z toho, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie neoprávnene získaného majetkového prospechu - bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, kto na jeho úkor získal majetkový prospech - bezdôvodné obohatenie. Nie je rozhodujúce, že sa oprávnený o tom môže dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti.

18. Z napadnutého rozsudku ďalej vyplýva, že na právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého sa žalobkyňa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia žalovanej dozvedela v čase vykonania poslednej splátky úveru, t. j. 25. januára 2013, v závislosti od čoho jej trojročná objektívna premlčacia doba uplynula 25. januára 2016, pričom žaloba bola súdu doručená 7. januára 2020, nadväzujú rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 13Co/518/2015, sp. zn. 14Co/128/2014, Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 15Co/207/2015 a Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 9Co/516/2015, ale aj novšie rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co/38/2018 a Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9Co/166/2018.

19. S takouto argumentáciou však podľa názoru odvolacieho súdu nemožno súhlasiť, pretože podstatnými skutkovými okolnosťami, ktoré majú význam pre záver o tom, že predmetný úver poskytnutý žalobkyni je bezúročný a bez poplatkov, a že na strane žalovanej vzniklo bezdôvodné obohatenie, sú skutočnosti, ktoré sa týkajú absencie podstatných náležitostí zmluvy o úvere konsolidácia.

20. Za právne významné skutkové okolnosti z pohľadu premlčania nárokov uplatňovaných žalobkyňou v tomto konaní odvolací súd považuje absenciu druhu spotrebiteľského úveru, doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a nesprávne uvedenie RPMN, pričom aj pri rešpektovaní zásady, že neznalosť zákona neospravedlňuje, nie je možné spravodlivo žiadať od priemerného spotrebiteľa, akým žalobkyňa nepochybne je, aby pri podpise zmluvy alebo pri následných splátkach dojednaného úveru, mal skutočne skutkové vedomosti tohto charakteru.

21. Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že judikatúra Najvyššieho súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, o ktorú sa opiera súd prvej inštancie sa v žiadnom z týchto rozhodnutí netýka spotrebiteľského vzťahu založeného zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru tak, ako je tomu v prejednávanej veci, a preto je veľmi obtiažne aplikovať túto judikatúru v rovine ustálenia, ktoré skutkové okolnosti (a ich skutočná a nie len predpokladaná vedomosť na strane oprávnenej osoby) sú tými skutkovými okolnosťami, od ktorých možno odvíjať začiatok plynutia premlčacej doby. Ako bolo vyššie naznačené, v prejednávanej veci totiž ide skôr o absenciu konkrétnych skutkových okolností, ktoré v zmluve mali byť zakotvené.

22. Zároveň odvolací súd pripomína, že aj z judikatúry, o ktorú sa oprel súd prvej inštancie vyplýva, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná) a nie len predpokladaná vedomosť oprávneného, pričom k tomu dochádza vtedy, keď oprávnený zistí také skutkové okolnosti, ktoré mu umožňujú uplatniť jeho právo žalobou na súde.

23. Odvolací súd dáva do pozornosti novšiu judikatúru, ktorou je nepochybne nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. II ÚS/2460/17 z 19. marca 2018, v ktorom súd zdôraznil subjektívny moment vedomostí oprávnenej osoby o rozhodných skutkových okolnostiach týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia, pričom ustálil, že až momentom ukončenia súdneho konania týkajúceho sa spornej

výpovede zo zmluvy, získala sťažovateľka (žalobkyňa v konaní pred všeobecným súdom) skutočnú vedomosť subjektívneho charakteru o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, a to aj za situácie, že samotná sťažovateľka túto zmluvu vypovedala. Spornosť tejto výpovede zo zmluvy o poskytovaní elektronických služieb a okolnosť, že táto spornosť bola riešená v inom konaní na všeobecnom súde, bola pre Ústavný súd Českej republiky dostatočným dôvodom pre „posunutie“ začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia až do momentu skončenia tohto súdneho konania pred všeobecným súdom. Ústavný súd teda neakceptoval závery všeobecných súdov o tom, že o rozhodujúcich skutkových okolnostiach mala sťažovateľka (žalobkyňa) vedomosť už pred týmto súdnym konaním o neplatnosť výpovede zo zmluvy o poskytovaní elektronických služieb, pretože sama túto zmluvu vypovedala. Spornosť tejto okolnosti vnímal aj Ústavný súd Českej republiky v kontexte bezpečnej subjektívnej vedomosti sťažovateľky (žalobkyne) o všetkých rozhodujúcich okolnostiach právne významných pre bezdôvodné obohatenie.

24. Rovnako judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky sa prikláňa ku skutočnej (teda nie len predpokladanej) vedomosti oprávnenej osoby vo všetkých skutkových okolnostiach odôvodňujúcich záver, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor a kto toto bezdôvodné obohatenie (majetkový prospech) získal. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, III.ÚS/413/2013 podporil právny názor odvolacieho súdu, ktorý založil začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu, kedy žalobkyňa (oprávnená osoba) podala trestné oznámenie, resp. podanie na Okresnom súde Prešov a v tomto momente sa hodnoverne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia na jej úkor. Ústavný súd naopak nepodporil názor, podľa ktorého treba zisťovať možnosť, kedy sa oprávnený mohol dozvedieť o rozhodujúcich skutkových okolnostiach, pretože takýto názor nie je v súlade s ustálenou judikatúrou súdov, ktorá jednoznačne konštatuje, že pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, sp. zn. 2Cz/35/77 zo 17. februára 1978).

25. Avšak podľa názoru odvolacieho súdu najpodstatnejším rozhodnutím je uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I.ÚS 430/2018 z 5. decembra 2018, v ktorom ústavný súd nepochybne podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa (vo veci vedenej Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 22Co/53/2017, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti vo vyššie uvedenom konaní Ústavného súdu Slovenskej republiky) sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo 8. augusta 2016.

26. V uvedenej veci (vedenej Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 22Co/53/2017) odvolací súd uvažoval o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyne v danej veci združením na ochranu spotrebiteľa a takúto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, keďže sťažnosť podanú žalovanou v tejto veci odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

27. V tomto kontexte z dokazovania, ktoré bolo vykonané na súde prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa o týchto rozhodujúcich skutkových okolnostiach týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia získaného na jej úkor dozvedela až po porade so Združením na ochranu občana spotrebiteľa HOOS 14. novembra 2019, kedy jej boli vysvetlené rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodíť vedomosť o tom, že zmluva o úvere konsolidácia, ktorú uzatvorila so žalovanou trpela takými vadami, ktoré odôvodňujú záver o bezúročnosti a bezpoplatnosti úveru, ktorý na nej získala, a teda aj závery o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej, ktoré bolo získané na úkor žalobkyne.

28. Pokiaľ ide o desaťročnú objektívnu premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú možno aplikovať v prípade, že bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne, uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, že z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo/238/2017 z 18. októbra 2018 jednoznačne vyplýva, že aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty v týchto veciach neprichádza do úvahy.

29. V súvislosti s tým odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci nielenže nevysvetlil, v akých veciach neprichádza do úvahy aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby, ale takýto záver z tohto rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ani nevyplýva. V predmetnom

rozhodnutí najvyšší súd uviedol, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľa v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia, aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu lehotu. V prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iná situácia nastáva napríklad pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

30. V tomto rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberal aj záverom, že ak nebankový subjekt koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. To v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

31. Teda konštatovanie súdu prvej inštancie v prejednávanej veci, že z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva nemožnosť aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby (v obdobných veciach) je zjednodušený a odôvodneniu tohto rozhodnutia najvyššieho súdu nezodpovedajúci názor. Za týchto okolností je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, nakoľko nedáva náležitú odpoveď na základne otázky nastolené v tomto konaní, a to pokiaľ ide o začiatok plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu, ktoré je predmetom tohto konania. Ako bolo vyššie naznačené, názor súdu prvej inštancie predovšetkým vo vzťahu k desaťročnej objektívnej premlčacej lehote je nejasný a nevychádza zo skutočného obsahu rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/238/2017, hoci sa o toto rozhodnutie opiera. Pokiaľ ide o začiatok subjektívnej premlčacej lehoty, súd prvej inštancie nedáva náležitú odpoveď na to, kedy možno kvalifikovať skutočnú (nie len predpokladanú) vedomosť žalobkyne o všetkých rozhodujúcich skutkových okolnostiach významných pre záver o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor a kto toto bezdôvodné obohatenie (majetkový prospech) získal. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v naznačenom smere dosahuje intenzitu nesprávneho procesného postupu znemožňujúceho strane (v danom prípade žalobkyni), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že tým dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v odvolacom konaní.

32. S poukazom na uvedené, odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, vrátane výroku o trovách konania vzťahujúceho sa na výrok, ktorým súd žalobe vyhovel, v zmysle § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a nesprávne právne posúdenie veci, ktoré jeho rozhodnutiu predchádzalo.

33. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude zistiť, či skutočne sú naplnené dôvody bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru tak, ako ich špecifikuje žalobkyňa v žalobe z 30. decembra 2019, t. j. či zmluva o úvere konsolidácia má vady týkajúce sa absencie druhu spotrebiteľského úveru, doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a nesprávneho uvedenia RPMN. Pokiaľ súd zistí, že na základe naplnenia týchto skutkových podstát, prípadne niektorej z nich, je skutočne potrebné poskytnutý úver kvalifikovať

ako úver, ktorý je bezúročný a bez poplatkov, bude vychádzať z názoru, ktorý je z hľadiska behu subjektívnej dvojročnej premĺčacej lehoty konzistentný s nálezom Ústavného súdu Českej republiky (vyššie citovaným), sp. zn. II.ÚS/2460/17 z 19. marca 2018. V kontexte tohto nálezu Ústavného súdu Českej republiky (i nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I ÚS/430/2018) treba určiť začiatok plynutia subjektívnej premĺčacej doby (dvojročnej) na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu získania reálnych vedomostí žalobkyne o všetkých skutkových okolnostiach, ktoré sú predpokladom pre záver o vzniku bezdôvodného obohatenia na jej úkor, čo v prejednávanej veci smeruje ku konzultácii žalobkyne so Združením na ochranu spotrebiteľa HOOS tak, ako je to v konaní v zmysle vyššie uvedeného zistené. Ak budú naplnené tieto úvahy o bezúročnosti a bezodplatnosti úveru, bude potrebné ustáliť moment, ku ktorému došlo k zaplateniu sumy, ktorá zodpovedá istine, na ktorú má žalovaná nárok. Od tohto momentu poukazovala žalobkyňa na účet žalovanej sumy, na ktoré žalovaná nemala nárok práve v dôsledku bezúročnosti a bezodplatnosti tohto úveru. Každé z týchto plnení je potom podriaditeľné pod plynutie objektívnej premĺčacej lehoty (pričom ide o čiastkové plnenia vyplývajúce z jednotlivých splátok a zakladajúce zároveň vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej) (§ 103 Občianskeho zákonníka). Vo vzťahu k dôkaznému bremenu preukázania naznačeným smerom dáva odvolací súd do pozornosti návrh generálneho advokáta vo veci Súdneho dvora EÚ C-485/19 z 03.09.2020 v znení: „Zásada efektivity bráni vnútroštátnej právnej úprave alebo jej výkladu, podľa ktorého trojročná premĺčacia lehota, ktorá sa uplatní na žaloby o vydanie plnenia na základe zmluvných podmienok, ktoré sa považujú za nekalé v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a/alebo na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, začína plynúť v okamihu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“ V tejto súvislosti musí súd prvej inštancie dať žalobkyni priestor, aby vysvetlila svoje úvahy o bezdôvodnom obohatení z hľadiska toho, že bolo získané úmyselne a dať jej priestor aj na návrh na dokazovanie v tomto smere. Netreba však opomínať, že ide o vec týkajúcu sa účasti slabšej strany v konaní (spor s ochranou slabšej strany v zmysle § 290 a nasl. CSP), pričom vo veciach takejto povahy nie je súd viazaný návrhmi strán na dokazovanie a môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz (§ 295 CSP). V tejto súvislosti prichádza do úvahy (podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie) vypočutie zodpovedného zamestnanca (tzv. dílera) žalovanej o okolnostiach, za akých došlo k uzavretiu zmluvy o úvere konsolidácia a o možnostiach žalobkyne ovplyvniť jej obsah. V tomto smere súd prvej inštancie nevykonal žiadne dôkazy, a preto (v zmysle vyššie uvedeného) je jeho rozhodnutie založené aj na nesprávnom právnom posúdení vychádzajúcom z nedostatočne zisteného skutkového stavu v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP.

34. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania.

35. Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).